

Utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner

Sammanfattning

Utskottet tillstyrker regeringens förslag till anslagsnivåer för 2011 inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner. Under utgiftsområdet finns tre anslag. Anslaget för kommunalekonomisk utjämning uppgår till 85 miljarder kronor. De andra två anslagen avser utjämningsbidrag för LSS-kostnader och bidrag till organisationer inom det kommunalekonomiska området. Det senare anslaget finansierar två ideella föreningar. Totalt uppgår anslagen inom utgiftsområdet till 88 miljarder kronor 2011.

De två motioner som behandlas i betänkandet avstyrks.

I betänkandet finns två särskilda yttranden från Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet respektive Sverigedemokraterna.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	3
Redogörelse för ärendet	4
Ärendet och dess beredning	4
Utskottets överväganden	5
Anslag för 2011 inom utgiftsområde 25	5
Bakgrund	5
Budgetpropositionen	5
Motionerna	7
Sammanställning av anslagsförslag	8
Vissa kompletterande uppgifter	8
Finansutskottets ställningstagande	9
Särskilda yttranden	12
1. Anslag för 2011 inom utgiftsområde 25 (S, MP, V)	12
2. Anslag för 2011 inom utgiftsområde 25 (SD)	14
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	15
Propositionen	15
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2010	15
<i>Bilaga 2</i>	
Utskottets anslagsförslag	16
 <i>Tabell</i>	
Tabell 1 Anslagsförslag inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner	8

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

Anslag för 2011 inom utgiftsområde 25

Riksdagen anvisar anslag för 2011 inom utgiftsområde 25 enligt bilaga 2. Därmed bifaller riksdagen proposition 2010/11:1 utgiftsområde 25 punkt 1 och avslår motionerna

2010/11:Fi265 av Thomas Östros m.fl. (S, MP, V) yrkandena 1 och 2 samt 2010/11:Fi270 av Johnny Skalin och Björn Söder (båda SD).

Stockholm den 9 december 2010

På finansutskottets vägnar

Anna Kinberg Batra

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Anna Kinberg Batra (M), Thomas Östros (S), Elisabeth Svantesson (M), Jennie Nilsson (S), Göran Pettersson (M), Jörgen Hellman (S), Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M), Monica Green (S), Carl B Hamilton (FP), Bo Bernhardsson (S), Annie Johansson (C), Marie Nordén (S), Staffan Anger (M), Mikaela Valtersson (MP), Anders Sellström (KD), Johnny Skalin (SD) och Ulla Andersson (V).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

Riksdagen beslutade på förslag av finansutskottet i betänkande 2010/11: FiU1 den 8 december 2010 om ramar för statsbudgetens 27 utgiftsområden och om en beräkning av statens inkomster för 2011. I och med detta beslut har ramen för utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner lagts fast till 88 024 654 000 kr. Denna ram får inte överskridas i riksdagens behandling av anslagen inom utgiftsområdet (5 kap. 12 § riksdagsordningen). I detta betänkande tar utskottet ställning till hur anslagen på utgiftsområde 25 ska fördelas inom denna ram.

I budgetpropositionen för 2011 lämnar regeringen förslag för utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner. Regeringen föreslår att riksdagen anvisar tre anslag under utgiftsområdet.

Två motioner, Fi265 av Thomas Östros m.fl. (S, MP, V) och Fi270 av Johnny Skalin och Björn Söder (SD), behandlas i betänkandet.

Förslagen i propositionen och motionerna återges i bilaga 1 i betänkandet.

Samtliga anslag inom utgiftsområdet fastställs i enlighet med 5 kap. 12 § riksdagsordningen genom ett beslut. Utskottets förslag till anvisning av anslagen för 2011 under utgiftsområde 25 redovisas i bilaga 2 i betänkandet.

Utskottets överväganden

Anslag för 2011 inom utgiftsområde 25

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen anvisar medel inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner i enlighet med regeringens förslag. Motionerna avslås.

Bakgrund

Riksdagen beslutade efter förslag av finansutskottet i betänkande 2010/11: FiU1 den 8 december 2010 om ramar för utgiftsområdet och om beräkning av statens inkomster för 2011. Ramen för utgiftsområde 25 har i enlighet med utskottets förslag fastställts till 88 024 654 000 kr.

Budgetpropositionen

Politikens allmänna inriktning

Regeringen anför att Sverige nu är på väg ur den värsta internationella ekonomiska krisen sedan depressionen på 1930-talet. Genom en ansvarsfull finanspolitik och starka offentliga finanser har krisen kunnat mötas med en bred och kraftfull politik för att stabilisera finansmarknaderna, dämpa fallet i produktionen och sysselsättningen samt värna välfärdens kärna. Regeringen framhåller att det är viktigt för kommunsektorn att sysselsättningen och därmed det kommunala skatteunderlaget utvecklas positivt.

En politik för att värna välfärdens kärna är central. Kommunsektorn har tillförts 17 miljarder kronor i tillfälligt höjda statsbidrag för 2010, varav 13 miljarder kronor i ett tillfälligt konjunkturstöd och 4 miljarder kronor i ett generellt statsbidrag (anslaget 1:1 Kommunalekonomisk utjämning). I 2009 års ekonomiska vårproposition aviserades dessutom en permanent höjning av det generella statsbidraget med 5 miljarder kronor fr.o.m. 2011. Det ekonomiska läget har förbättrats sedan 2010 års ekonomiska vårproposition. Trots en starkare ekonomisk utveckling bedöms kommunsektorns inkomster utvecklas relativt svagt under 2011. Mot bakgrund av den beräknat relativt svaga inkomstutvecklingen 2011 och det begränsade behovet av stabiliseringspolitiska åtgärder föreslår regeringen att anslaget 1:1 Kommunalekonomisk utjämning tillfälligt ökas med 3 miljarder kronor 2011. Tillsammans med den permanenta höjningen av det generella statsbidraget tillförs kommunsektorn i och med detta totalt 8 miljarder kronor 2011. Regeringen erinrar om att det utöver detta också finns riktade satsningar inom verksamhetsområden som utbildning, äldreomsorg och hälso- och sjukvård, varav en stor del går till kommuner och landsting.

De offentligt finansierade välfärdstjänsterna ska vara av högsta möjliga kvalitet och komma alla till del. Det är också viktigt att de resurser som används för att producera dessa tjänster utnyttjas så effektivt som möjligt. Regeringen hänvisar till en rapport från Socialdepartementet 2010 (Den ljusnande framtid är vård) enligt vilken det finns stora möjligheter att effektivisera vården och omsorgen, bl.a. genom att lära av de mest effektiva utförarna. Vidare erinras om att staten 2007–2010 har lämnat bidrag till ett nationellt jämförelseprojekt i syfte att öka produktiviteten och effektiviteten i de kommunala verksamheterna. Det är viktigt att detta arbete fortsätter i kommuner och landsting. Vidare kan ett ökat företagande inom vård- och omsorgssektorn öka valfriheten för brukarna och samtidigt stimulera till kvalitetsutveckling genom konkurrens mellan olika utförare.

I propositionen redovisas också att regeringen har tillsatt en utredning med uppdrag att överväga åtgärder som kan motverka att verksamheterna i kommunsektorn förstärker konjunkturvariationerna (dir. 2010:29)

Anslagsförslag

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar tre ramanslag för budgetåret 2011.

1:1 Kommunalekonomisk utjämning

Regeringen föreslår att riksdagen anvisar 85 003 miljoner kronor till anslaget 1:1 Kommunalekonomisk utjämning. Anslagets ändamål och utjämningsystemets syfte är att ge kommuner och landsting goda och likvärdiga ekonomiska förutsättningar. Anslaget används även som ett instrument för ekonomiska regleringar mellan staten och kommunsektorn, bl.a. med anledning av den kommunala finansieringsprincipen.

Som framgått ovan aviserades i 2009 års ekonomiska vårproposition en permanent höjning av anslaget med 5 miljarder kronor fr.o.m. 2011. Nu föreslår regeringen dessutom att anslaget 1:1 Kommunalekonomisk utjämning tillfälligt ökas med 3 miljarder kronor 2011.

Ett antal regleringar föreslås med anledning av den kommunala finansieringsprincipen. Vidare föreslås vissa övriga ekonomiska regleringar som avser att neutralisera effekter av statliga beslut som inte omfattas av den kommunala finansieringsprincipen men som t.ex. påverkar det kommunala skatteunderlaget och därmed skatteintäkterna för kommuner respektive landsting. Den största regleringen görs med anledning av regeringens förslag om sänkt skatt för personer som är 65 år och äldre genom ett förhöjt grundavdrag. Skatteintäkterna för kommuner och landsting beräknas minska med totalt 7,5 miljarder kronor till följd av reformen. För att reformen ska vara neutral för kommuner och landsting ökas således anslaget 1:1 Kommunalekonomisk utjämning med 7,5 miljarder kronor, varav 4 920 miljoner kronor för kommunerna och 2 580 miljoner kronor för landstingen.

1:2 Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader

Till anslaget 1:2 Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader föreslår regeringen att riksdagen ska anvisa 3 017 miljoner kronor. Anslaget används för kostnadsutjämning mellan kommuner för verksamhet enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) och lagen (1993:389) om assistansersättning. Bidraget finansieras med en utjämningsavgift för LSS-kostnader som kommunerna betalar till staten. Avgiften redovisas på statsbudgetens inkomstsida, inkomsttitel 7121.

1:3 Bidrag till organisationer inom det kommunalekonomiska området

Till anslaget 1:3 Bidrag till organisationer inom det kommunalekonomiska området föreslår regeringen ett anslag om 4 050 000 kr. Anslaget används för bidrag till två organisationer inom det kommunalekonomiska området, Rådet för kommunal redovisning (RKR) och Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA). De båda organisationerna har för 2011 anhållit om bidrag avseende statens åtagande om sammantaget 4 050 000 kr.

Motionerna

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet

I motion Fi265 av Thomas Östros m.fl. (S, MP, V) föreslås att anslaget 1:1 Kommunalekonomisk utjämning höjs med 6 605 miljoner kronor jämfört med regeringens förslag.

Målet är att kvaliteten i den offentliga sektorn ska förbättras, särskilt inom sjukvården, äldreomsorgen och skolan. Det ska bl.a. ske genom ökad personaltäthet och satsningar på fortbildning och kompetensutveckling. Syftet är att möjliggöra minskade barngrupper i förskolan och att öka lärartätheten inom grundskolan. Personaltätheten inom äldreomsorgen ska öka och kötiderna i sjukvården minska.

Motionärerna anser att statsbidragen bör ses över så att de värdesäkras under mandatperioden. Vidare krävs en större översyn av kommunernas ekonomiska förutsättningar, som leder till förbättrade möjligheter för kommunerna att tillhandahålla en god kvalitet i skolan, sjukvården och omsorgen oavsett konjunktur. Resurserna ska användas så effektivt som möjligt för att möjliggöra höjd kvalitet. I motionen föreslås ett tillkännagivande om ökade statsbidrag till kommunerna.

Sverigedemokraterna

I motion Fi270 av Johnny Skalin och Björn Söder (SD) föreslås en satsning på kommunsektorn genom att anslaget 1:1 Kommunalekonomisk utjämning tillförs 2,5 miljarder kronor utöver regeringens förslag.

Av de föreslagna medlen specificeras satsningar om 1,7 miljarder kronor. Det handlar om att öka inslaget av närproducerad och mer näringsrik kost inom de kommunala förrättningarna, stärka svenska språket i skolan

samt att öka antalet vuxna i skolan. I de 1,7 miljarder kronorna ingår också medel mot mobbning samt för ett åtgärdsprogram för att minska antalet aborter, förbättrad studievägledning och stimulans av kommunernas nattdagisverksamheter.

Anslaget 1:1 Kommunalekonomisk utjämning påverkas också av att Sverigedemokraterna drar av medel för minskade kostnader för invandringsmottagning; enligt den ekonomisk-politiska motionen Fi231 kommer asyl- och anhöriginvandringen att minska med 90 % med Sverigedemokraternas politik. Vidare föreslås ekonomiska regleringar av anslaget mot bakgrund av partiets förslag om ändrat grundavdrag m.m. Anslaget minskas därför i motionen netto med 13 075 680 000 kr jämfört med regeringens förslag.

Sammanställning av anslagsförslag

I följande tabell visas regeringens och oppositionens förslag till anslag under utgiftsområde 25.

Tabell 1 Anslagsförslag inom utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner
Tusental kronor. Oppositionspartiernas förslag i förhållande till regeringens.

Anslag		Regeringens	Fi265	Fi270
		förslag	S, MP, V	SD
1:1	Kommunalekonomisk utjämning	85 003 373	6 605 000	-13 075 680
1:2	Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader	3 017 231		
1:3	Bidrag till organisationer inom det kommunalekonomiska området	4 050		
Summa		88 024 654	6 605 000	-13 075 680

Som nämnts ovan förklaras Sverigedemokraternas belopp av att ekonomiska regleringar av anslaget 1:1 Kommunalekonomisk utjämning görs, mot bakgrund av partiets förslag om ändrat grundavdrag m.m. Om jämförelsen skulle göras utan sådana regleringar skulle Sverigedemokraternas alternativ ligga 2,5 miljarder kronor över regeringens förslag.

Vissa kompletterande uppgifter

Utvecklingen av kommunernas ekonomi

I en prognos från Sveriges Kommuner och Landsting (SKL) från början av oktober 2010 beräknas kommuner och landsting få ett överskott på ca 21 miljarder kronor för 2010. Sämre resultat förväntas dock för 2011. Trots den svaga utvecklingen av skatteunderlaget 2009 och 2010 går kommuner och landsting mot överskott i år i en storleksordning som kan förväntas under en högkonjunktur. Det finns enligt SKL flera förklaringar. Det kom stora tillfälliga tillskott 2010 som inte kan användas till att expan-

dera verksamheterna eftersom de ekonomiska förutsättningarna ser mycket kärvare ut 2011. Budgetarna för 2010 fastställdes när bilden av ekonomin var betydligt dystrare än vad utvecklingen kom att bli, vilket ledde till strama budgetar. När det gäller 2011 anför SKL att sammantaget blir förutsättningarna markant sämre.

Rapport om statliga bidrag till kommunerna

I ESO-rapporten Statliga bidrag till kommunerna – i princip och praktik (ESO 2010:5) av Matz Dahlberg och Jørn Rattsø studeras effekter och erfarenheter av statliga bidrag till kommuner. En av huvudslutsatserna är att staten bör undvika att lägga restriktioner på det kommunala beslutsfattandet för att underlätta det lokala ansvarsutkrävandet. Bidragen bör vara av generell karaktär och inte snedvrیدا kommunens prioriteringar. Det finns omständigheter då örönmärkta bidrag är att föredra, men i allmänhet bör dessa användas med försiktighet. En annan slutsats är att statliga bidrag kan användas för att stabilisera det kommunala tjänsteutbudet eftersom stora delar av de kommunala tjänsterna ska tillhandahållas på en långsiktigt stabil grund oberoende av kortsiktiga fluktuationer.

Finansutskottets ställningstagande

Utskottet kan inledningsvis konstatera att riksdagen på förslag av utskottet har ställt sig bakom regeringens förslag om ram för utgiftsområdet (bet. 2010/11:FiU1, rskr. 63). Förslaget om anslag i motion Fi265 (S, MP, V) ligger högre än den fastställda ramen och kan således inte bifallas av riksdagen vid behandlingen av utgiftsområdet. När det gäller motion Fi270 (SD) ligger förslaget lägre än den nivå som fastställts av riksdagen, vilket dock bygger på att kommunerna skulle ha tillförts medel bl.a. genom skatteförändringar. Riksdagen har avslagit Sverigedemokraternas förslag om ändrade skatter i samma beslut där utgiftsområdesramarna fastställdes, genom att riksdagen samtidigt beslutade om en beräkning av statsbudgetens inkomster.

Utskottet tar i det följande upp olika aspekter av den kommunala ekonomin.

Kommuner och landsting svarar för centrala välfärdstjänster som utbildning, vård och omsorg. Den kommunala sektorn har således stor betydelse för såväl välfärden som sysselsättningen. Samtidigt är den kommunala sektorns ekonomiska utveckling beroende av hur ekonomin generellt utvecklas. Som påpekas i regeringens skrivelse om utvecklingen inom den kommunala sektorn 2009 (skr. 2009/10:102 s. 16) uppgår skatteintäkterna till ca 70 % av de totala intäkterna för verksamheten. Omkring 17 % av intäkterna är statsbidrag. Utskottet vill därför understryka vikten av reformer som stärker arbetslinjen och därigenom även skatteunderlaget och kommunernas ekonomi.

Tack vare den ansvarsfulla ekonomiska politiken finns det utrymme att i enlighet med regeringens förslag skjuta till medel till kommunerna. Anslaget för kommunalekonomisk utjämning höjs permanent med 5 miljarder kronor fr.o.m. 2011. Dessutom ökas anslaget tillfälligt med 3 miljarder kronor 2011.

När det gäller oppositionens politik har utskottet i rambetänkande 2010/11:FiU1 konstaterat att de alternativ som förs fram i oppositionens ekonomisk-politiska motioner sammanfattningsvis innebär en bidragslinje i stället för en arbetslinje. Därmed skulle förutsättningarna för tillväxt och sysselsättning undergrävas. Kommunernas ekonomi skulle drabbas av en sådan politik.

När det gäller Sverigedemokraternas förslag finns det skäl att framhålla att invandringen bidrar till att motverka ett minskat arbetskraftsutbud när antalet äldre i befolkningen ökar. Arbetsförmedlingens rapport Generationsväxlingen på arbetsmarknaden – i riket och i ett regionalt perspektiv visar att det från 2010 och fram till 2025 blir 1,6 miljoner pensionsavgångar i landet. Det är ca 250 000 fler personer än under femtonårsperioden 1995 till 2010. Generationsväxlingen innebär både möjligheter och utmaningar. En uppenbar möjlighet är chansen att få bukt med arbetslösheten och närma sig målet om full sysselsättning. Ett problem är dock att antalet totalt arbetade timmar utförda av personer med rätt kompetens kommer att vara lägre än tidigare. Det kommer således att bli nödvändigt att öka både arbetskraftsutbudet, kompetensen och produktiviteten för att trygga välfärden och därmed bl.a. lindra belastningen på den arbetande befolkningen och de offentliga finanserna till följd av den åldrande befolkningen.

Det är således angeläget att öka arbetskraftsdeltagandet, kompetensen och produktiviteten, vilket bl.a. innebär att fortsätta att bekämpa utanförskapet för de utrikes födda.

Utskottet vill vidare framhålla att det ter sig helt orealistiskt att invandringen direkt skulle kunna minskas till de nivåer som Sverigedemokraterna bygger på. Partiets budgetförslag bygger på att en sådan kraftigt minskad invandring i stort sett omedelbart ska ge dramatiska besparingseffekter, bl.a. för kommunerna. Som framgår av utskottets rambetänkande 2010/11:FiU1 föreslår inte Sverigedemokraterna en realistisk ekonomisk politik.

När det gäller sysselsättningen kan utskottet konstatera att det 2009 arbetades 1 787 miljoner timmar i kommunalt finansierad verksamhet (prop. 2010/11:1 finansplan m.m. avsnitt 9.5 tabell 9.7). Antalet sysselsatta inom kommunsektorn, över en miljon personer, utgör ungefär en fjärdedel av det totala antalet sysselsatta i Sverige (skr. 2009/10:102 s. 37). Den genomsnittliga arbetstiden för anställda som utför kommunfinansierad verksamhet varierar mellan åren. Det innebär att antalet arbetade timmar i den kommunfinansierade verksamheten kan utvecklas annorlunda jämfört med hur den kommunfinansierade sysselsättningen utvecklas.

Till största delen bedrivs den kommunala verksamheten av anställda i kommuner och landsting. Så kallade välfärdstjänster, t.ex. utbildning och hälso- och sjukvård, kan även bedrivas i privat regi men med kommunal finansiering. Även om kommunerna inte längre är huvudmän för verksamheten behåller de ansvaret för finansieringen av tjänsterna. För att följa utvecklingen av sysselsättningen och antalet arbetade timmar inom välfärden måste man alltså se till hela den kommunfinansierade verksamheten och inte enbart till den kommunala verksamheten. Enligt Konjunkturinstitutets beräkningar har i genomsnitt ca 5 000 s.k. välfärdstjänster årligen överförts från kommunal till privat sektor under perioden 2001 till 2009.

Den totala kommunfinansierade sysselsättningen var som högst 2007. Den totala kommunfinansierade sysselsättningen bedöms ha minskat med 33 000 personer mellan 2007 och 2009. Av dessa kan ungefär 16 000 personer förklaras av utfasningen av två arbetsmarknadspolitiska program i kommunsektorn: plusjobben och friåret. Som framgår av budgetpropositionen (prop. 2010/11:1 finansplan m.m. avsnitt 9.5) kan nedgången i den totala kommunfinansierade sysselsättningen mellan 2007 och 2009 fullt ut förklaras av att kommunanställda i genomsnitt arbetade fler timmar per sysselsatt 2009 jämfört med 2007. Sålunda minskade ohälsotalet från 35,8 till 32,8 dagar under 2009 (prop. 2010/11:1 utg.omr.10 s. 17). Detta är en utveckling som får betecknas som positiv, även om det också innebär att färre behöver anställas i kommunerna. Sammantaget var det totala antalet arbetade timmar i kommunfinansierad verksamhet för produktion av välfärdstjänsterna högre 2009 än 2007.

Vidare vill utskottet i likhet med regeringen framhålla att de offentligt finansierade välfärdstjänsterna ska vara av högsta möjliga kvalitet och komma alla till del. De resurser som används för att producera dessa tjänster ska utnyttjas så effektivt som möjligt. Ett sätt att öka effektiviteten är att lära av de mest effektiva utförarna. Dessutom kan ett ökat företagande inom vård- och omsorgssektorn öka valfriheten för brukarna och samtidigt stimulera till kvalitetsutveckling genom konkurrens mellan olika utförare.

När det gäller frågan om finansieringsprincipens tillämpning rörande den nya gymnasieskolan har utskottet diskuterat frågan i betänkande 2010/11:FiU1 (s. 107–108). Anslaget 1:1 Kommunalekonomisk utjämning påverkas fr.o.m. 2012 av denna fråga. Utskottet anförde att regeringen bör återkomma till riksdagen – t.ex. i nästa års budgetproposition – och redovisa sina överväganden rörande finansieringsprincipens tillämpning när det gäller den nya gymnasieskolan. Utbildningsutskottet framhåller i sitt betänkande 2010/11:UbU1 Utgiftsområde 16 Utbildning och universitetsforskning (s. 21) att regeringen bör återuppta förhandlingar med Sveriges Kommuner och Landsting kring de ekonomiska konsekvenserna för kommunerna med anledning av den nya gymnasieskolan.

Med hänvisning till det anförda tillstyrks propositionens förslag medan motionerna avstyrks.

Särskilda yttranden

1. Anslag för 2011 inom utgiftsområde 25 (S, MP, V)

Thomas Östros (S), Jennie Nilsson (S), Jörgen Hellman (S), Monica Green (S), Bo Bernhardsson (S), Marie Nordén (S), Mikaela Valtersson (MP) och Ulla Andersson (V) anför:

Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet har i en gemensam vårmotion och i en gemensam regeringsplattform presenterat vår politik för en ny färdriktning för Sverige. I valet fick vare sig den borgerliga alliansen eller vi rödgröna egen majoritet i riksdagen. Den sittande regeringen har valt att fortsätta i minoritet. Vi har valt att fullfölja vårt åtagande mot de väljare som röstade rödgrönt och har därför lagt fram ett gemensamt alternativ till regeringens budgetförslag, baserat på våra vallöften.

Målet för vår politik är att Sverige ska vara ett jämlikt land. Ska målet kunna nås behöver fler möjligheter skapas. Barnens framtid ska inte avgöras av vad föräldrarna tjänar eller var man bor. Utbildning och trygghet ska vara för alla, så att vi kan utvecklas, genom hela livet. Kvinnor och män ska ha samma möjligheter att påverka både sina egna liv och samhällsutvecklingen i stort. Ingen ska hindras av diskriminering. Alla ska kunna förverkliga sina drömmar och utveckla sina förmågor.

Ett jämlikt Sverige är ett framgångsrikt Sverige. Där tas all begåvning, alla talanger och all arbetsvilja till vara. Där bryr vi oss om varandra och där kan man känna sig trygg. Engagemang och nyfikenhet förvandlas till nya idéer och växande företag, och därmed jobb och framtidstro. Så kan Sverige konkurrera med kunskap och förnyelse i en värld av ständigt tuffare internationell konkurrens. Ett jämlikt Sverige förutsätter ett jämställt Sverige. För att minska klyftorna mellan kvinnor och män behöver en rad strukturella reformer genomföras. De ekonomiska skillnaderna mellan kvinnor och män ska minska. Att hålla samman Sverige är det viktigaste uppdraget för oss rödgröna partier.

I dag går utvecklingen i motsatt riktning. Unga möter stängda dörrar. Långtidsarbetslösheten biter sig fast på farligt höga nivåer. Svårt sjuka människor görs försäkringslösa. Klyftorna ökar, både mellan människor med höga och låga inkomster och mellan män och kvinnor. Den här utvecklingen är inte värdig ett välfärdsland som Sverige. På längre sikt hotar den förutsättningarna för jobb och ekonomisk utveckling.

Men det går att byta färdriktning. Det finns många företag som ropar efter arbetskraft men inte hittar rätt kompetens – samtidigt som det finns många unga som inte vill något hellre än att jobba. Det finns stora investeringar som behöver göras i kollektivtrafik, järnvägar, bostäder, energieffektivisering och förnybar energi för att möta klimatutmaningen och göra Sverige till världsledande på grön omställning och miljöteknik – och

många positiva följd effekter i jobb och ekonomisk utveckling om vi tar vara på möjligheterna. Det finns så mycket kreativitet, engagemang och framtidstro – bara alla får chansen att växa.

Ett långsiktigt hållbart Sverige är ett framgångsrikt Sverige där vi är beredda att ta ansvar. För ekonomin, för jobben, för skolan, vården och omsorgen. För trygghet i livets olika skeden, för miljön och för kommande generationer. För oss är öppna gränser en förutsättning för en ansvarsfull ekonomisk politik. En öppnare värld där människor ges möjlighet att söka arbete i andra länder och där solidaritet och rätten att söka skydd undan förföljelse är självklar.

Sverige ska tillbaka till överskott i de offentliga finanserna. Reformerna ska bara genomföras om det statsfinansiella läget så tillåter. De budgetpolitiska målen ska ligga fast. Vi lovar att inte sänka skatterna på lånade pengar. Vi vill att regeringen tillsätter en jämlikhetskommission för att analysera skillnader i livsvillkor och föreslå förändringar för att öka den sociala rörligheten.

Ett modernt välfärdsland där jobben, miljön och minskade klyftor sätts först – det är vårt framtidsland.

Riksdagen har fattat beslut om att de ramar som återfinns i regeringens budgetproposition inte får överskridas. Däremot återstår frågan hur anslagen inom ramarna ska fördelas.

Vi har högre ambitioner än regeringen på utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner. Därmed väljer vi att lägga fram detta särskilda yttrande som redovisar hur vi vill se inriktningen på politiken inom utgiftsområdet.

Vi vill i detta sammanhang framhålla att kvaliteten i skolan, sjukvården och omsorgen måste förbättras. Under 2010 kommer sysselsättningen i den offentligt finansierade välfärden att minska med 15 000 personer enligt regeringens egna bedömningar.

Vi vill investera ca 6,6 miljarder kronor mer än regeringspartierna i vård, skola och omsorg för 2011. Vi anser att statsbidragen bör ses över så att de värdesäkras under mandatperioden.

Vi menar också att det krävs en större översyn av kommunernas ekonomiska förutsättningar, som leder till förbättrade möjligheter för kommunerna att tillhandahålla en god kvalitet i skolan, sjukvården och omsorgen oavsett konjunktur. Därför vill vi säkerställa att resurserna används så effektivt som möjligt för att möjliggöra höjd kvalitet genom att kontinuerligt arbeta med att se över statsbidragens storlek.

Vi har som mål att kvaliteten i den offentliga sektorn ska förbättras, särskilt inom sjukvården, äldreomsorgen och skolan. Det ska bl.a. ske genom ökad personaltäthet och satsningar på fortbildning och kompetensutveckling. Vi vill möjliggöra minskade barngrupper i förskolan och öka lärartätheten inom grundskolan. Vi vill öka personaltätheten inom äldreomsorgen och minska kötiderna i sjukvården. Vi vill satsa 1 miljard kronor per år på att öka tillgängligheten och kvaliteten i vården. Vi vill stimulera

kommunerna att erbjuda mer barnomsorg på obekvämlig arbetstid. Vi vill också satsa mer på undervisning på annat modersmål än svenska och vill satsa mer på elevhälsa. Under 2011 och 2012 vill vi investera i en heltidsmiljard för att driva på utvecklingen i kommuner och landsting.

Under 2011 vill vi stimulera kommunerna att förbättra äldreomsorgen genom en riktad satsning. Vi vill också ta ett första steg för ett kvalitetslyft i förskolan med mindre barngrupper och satsar 1 miljard kronor på det.

Vi har som reformambition att under mandatperioden genomföra förslag om sänkt maxtaxa i förskolan och rätt till 30 timmars förskola. Vi vill också gå vidare med förstärkningar av personaltäteten genom att ta ytterligare steg under mandatperioden. Vidare vill vi som reformambition genomföra en satsning på ökad personaltätet i skolan, vilket innebär en satsning på ca 6 000 lärare.

Mot bakgrund av att vi föreslår ökade statsbidrag till kommunerna skapar vi förutsättningar för kommunerna att fortsätta att erbjuda gömda barnskolgång, trots att den tillfälliga satsningen på extra resurser om 50 miljoner kronor för detta ändamål försvinner 2011.

2. Anslag för 2011 inom utgiftsområde 25 (SD)

Johnny Skalin (SD) anför:

Sverigedemokraterna är ett Sverigevänligt parti. Vi har idémässigt låtit oss inspireras av såväl socialkonservatism som delar av den svenska folkhemstanken. Syftet är att kombinera principen om grundläggande social rättvisa med traditionella värdekonservativa idéer.

För att närma oss målet om att återupprätta folkhemmet och stärka välfärden planerar vi att under mandatperioden anslå betydande förstärkningar till välfärdsområdena. Kommunsektorn ska därför, i takt med att besparingen på en ansvarsfull invandringspolitik ökar, tillföras permanent ökade statsbidrag. Vi väljer redan för 2011 att satsa 2,5 miljarder kronor utöver regeringens förslag.

Av dessa medel specificeras satsningar om 1,7 miljarder kronor. Det handlar om att öka inslaget av närproducerad och mer näringsrik kost inom de kommunala förrättningarna, att stärka svenska språket i skolan samt att öka antalet vuxna i skolan. I de 1,7 miljarder kronorna ingår också medel mot mobbningsprogram samt för ett åtgärdsprogram för att minska antalet aborter, förbättrad studievägledning och stimulans av kommunernas nattdagisverksamheter.

Anslaget 1:1 Kommunalekonomisk utjämning påverkas av att vår politik medför att medel kan dras av för minskade kostnader för invandringsmottagning. Vidare påverkas anslaget av våra förslag om ändrat grundavdrag m.m.

I och med att vårt samlade förslag till ramar för de 27 utgiftsområdena och beräkning av statens inkomster inte vunnit riksdagens stöd väljer jag att inte yrka bifall till vårt förslag inom utgiftsområde 25.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Propositionen

Proposition 2010/11:1 Budgetpropositionen för 2011 utgiftsområde 25:

1. Riksdagen anvisar för budgetåret 2011 anslagen under utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner enligt följande uppställning:

Anslag (ramanslag)	Regeringens förslag (tkr)
1:1 Kommunalekonomisk utjämning	85 003 373
1:2 Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader	3 017 231
1:3 Bidrag till organisationer inom det kommunal-ekonomiska området	4 050
Summa för utgiftsområdet	88 024 654

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2010

2010/11:Fi265 av Thomas Östros m.fl. (S, MP, V):

1. Riksdagen anvisar med följande ändringar i förhållande till regeringens förslag anslagen under utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner enligt uppställning:

Anslag	Regeringens förslag (tkr)	Förändring (tkr)
1:1 Kommunalekonomisk utjämning	85 003 373	6 605 000
Summa		6 605 000

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ökade statsbidrag till kommunerna.

2010/11:Fi270 av Johnny Skalin och Björn Söder (båda SD):

Riksdagen anvisar till utgiftsområde 25 Allmänna bidrag till kommuner 13 075 680 000 kr mindre än vad regeringen föreslagit för budgetåret 2011 eller således 74 948 974 000 kr.

BILAGA 2

Utskottets anslagsförslag

Förslag till anslag för 2011 inom utgiftsområde 25
Allmänna bidrag till kommuner

Utskottets förslag överensstämmer med regeringens förslag till anslagsfördelning.

Företrädarna för Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet respektive Sverigedemokraterna redovisar sina ställningstaganden i särskilda yttranden.

Tusental kronor

Anslag (ramanslag)		Utskottets förslag
1:1	Kommunalekonomisk utjämning	85 003 373
1:2	Statligt utjämningsbidrag för LSS-kostnader	3 017 231
1:3	Bidrag till organisationer inom det kommunal-ekonomiska området	4 050
Summa		88 024 654